

Bekæmpelse af invasive Gyldenris arter

Anna Bodil Hald

De invasive arter af Gyldenris spreder sig ud i den vilde natur i Danmark. Slåning i juni viser gode resultater.

Det to fra Amerika indførte prydarter, Sildig og Kanadisk Gyldenris, er under hastig udbredelse i den vilde natur i Danmark. Man opdager dem som regel, når de i sensommeren står blomstrende i små-klumper á ca. 50 cm i diameter. Efter få år står der mange sådanne små-klumper spredt over arealet. Hvor de får lov at stå i fred længe nok, danner de til sidst store monotone bestande ved hjælp af underjordiske udløbere. Så er al anden vegetation stort set udryddet.

De invasive Gyldenris-arter spirer let og bruger 2-3 år til en förstærkningsperiode, inden de blomster. De forekommer i stort set alle naturtyper og over hele landet. Det er min erfaring, at de har hovedforekomst på næringsrige steder. Men de forekommer dog også på mindre næringsrige steder, når frøtrykket bliver stort nok.

Slåning er midlet

I dag er det mere og mere udbredt, at mange vejkanter enten slet ikke slås eller de slås i efteråret. Jeg blev i den forbindelse opmærksom på, at invasiv gyldenris blev begunstiget af denne slåningspraksis. For at undersøge, om et andet slåningstidspunkt var mindre gunstig for invasive arter af Gyldenris, gennemførte jeg et tre-års projekt med én årlig slåning, men på tre forskellige slåningstids-

punkter: I begyndelsen af juni, før Skt. Hans og efter sommerferien i august. Forsøget blev udført på tre lokaliteter i Københavns omegn: Vestamager (lysåben lokalitet), Engstrup Mose (våd lokalitet) og Vestskoven (skygget lokalitet). Slåningerne i de tre år 2005-07 blev udført af de respektive lokale afdelinger under Skov- og Naturstyrelsen. Neden for bringes resultaterne målt i august 2008 på Vestamager, dvs. første år efter gennemført bekæmpelse med én årlig slåning i tre år.

Den mest effektive bekæmpelse var slåning omkring Skt. Hans (23. juni), figur 1. Denne resulterede efter tre år i en bestand med de færreste og mindste skud og ingen blomstring. Slåning tidligt i juni (6. juni) havde også god effekt. Den sene slåning 6. september var mindst effektiv og her sås stadig blomstrende skud efter tre år. Slåning i juni har stor effekt, da den giver anden vegetation mulighed for at tage over, inden de underjordiske dele af gyldenris har mobiliseret nye og konkurrencedygtige skud, se boks 1.

Almindelig Gyldenris (Solidago virgaurea L.) er hjemmehørende i Danmark og forekommer på heder, gravhøje og øvrig sandet jord f.eks. brakjort som på foto. Almindelig Gyldenris er en flerårig rosetplante, der ikke kan monopolisere et område.

Boks 1. Rettidig slåning: Inden sommerferien

Forði

Gyldenris har vækstpunkt i skudspidsen, så skuddene har ingen genvækst.

Nye grundskud når ikke at blomstre, så der sker ikke frøsætning. Anden vegetation har en lang vækstsæson til at tage over. Den når endda at blomstre.

Tilmed:

Gyldenris er en smuk plante, der er indført som prydblade. Bekæmpelse før blomstring giver derfor mindre modstand i befolkningen.

Analyserne på de øvrige forsøgslokaliteter stemte overens med disse resultater. Dog er en bekæmpelse under skyggede og fugtige forhold hurtigere end af en bestand på en lysåben og tør lokalitet.

Tag dem i opløbet

Sildig og Kanadisk Gyldenris er på Skov- og Naturstyrelsens liste

over invasive arter, fordi de udgør et problem for naturen. De skal derfor bekæmpes. Det kan man mange steder gøre ved at ændre slåningstidspunkt og ved at udvise rettidig omhu, se boks 2. Det er langt det billigste at tage problemet i opløbet.

Tak

Tak til Skov- og Naturstyrelsen, Frederiksborg Amt og Værlose Kommune for økonomisk støtte til projektet og til de lokale afdelinger af Skov- og Naturstyrelsen for at udføre slåningerne.

Kilde:

Hald, A.B. 2008. Gyldenrisprojektet 2005-2007. Forsøg til optimering af kontrol af Sildig Gyldenris (*Solidago gigantea* Aiton) / Kanadisk Gyldenris (*Solidago canadensis* L.) – invasive arter under hastig udbredelse i Danmark. Afsluttende rapportering til Skov- og Naturstyrelsen.

Forfatterens adresse:

Anna Bodil Hald er seniorforsker Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. abh@dmu.dk
Privatadresse: Pilevænget 7, 3500 Værlose.

Boks 2. Rettidig omhu: Invasiv Gyldenris kan og skal kontrolleres, hvis vi skal sikre den biologiske mangfoldighed

Derfor:

Hold øje med etablering af populationer.

Slå til i opløbet!

Få bekæmpelse af invasive Gyldenris-arter skrevet ind i kommunens Agenda 21-planer.

Figur 1. Forsøgspelterne på Vestamager efter tre foregående år med én årlig slåning på tre forskellige tidspunkter og en uslået kontrol. Foto og data fra august 2008.

<p>Slået 6. juni 2005, 2006 og 2007</p>	<p>8 skud per 0,1 m² 43 cm høje skud 0 % skud i blomst</p>
	
<p>Slået 23. juni 2005, 2006 og 2007</p>	<p>4 skud per 0,1 m² 29 cm høje skud 0 % skud i blomst</p>
	
<p>Slået 6. september 2005, 2006 og 2007</p>	<p>12 skud per 0,1 m² 49 cm høje skud 2 % skud i blomst</p>
	
<p>Kontrol. Ikke slået</p>	<p>15 skud per 0,1 m² 140 cm høje skud 60 % skud i blomst</p>
	